

Diaconale Steun bij Detentie 2016 – 2018

Projectplan

Gegevens aanvrager

Organisatie: Diaconaal Centrum voor het Gevangenispastoraat (DCG)
Contactpersoon: Elianne Schultz, projectcoördinator
E-mail/telefoon: 06 4204 1309, schultzelianne@gmail.com
Website: www.gevangenispastoraatdgc.nl
Bank: NL97 INGB 0004 0970 09 t.n.v. DCG Haarlem

Samenvatting

Voor u ligt het projectplan *Diaconale Steun bij Detentie 2016 – 2018*, een gezamenlijk initiatief van partners uit Amsterdam, Haarlem en Zaanstad. Dit projectplan is opgesteld vanuit het verlangen om rondom de nieuwe gevangenis J.I. Zaanstad een nieuwe diaconale stichting op te zetten, die door de inzet van kerken en vrijwilligers pastorale en diaconale steun verleent aan gedetineerden in de J.I. Zaanstad, aan hun partners en kinderen, en aan ex-gedetineerden. In de projectperiode willen wij bestaande initiatieven samenbundelen, de inzet van vrijwilligers optimaliseren, het netwerk van kerken en organisaties ondersteunen en zo – in samenwerking met andere relevante partijen – zorg dragen voor een goed aanbod aan in- en nazorg voor (ex-)gedetineerden en hun families.

Aanleiding

Medio 2016 zal in Zaanstad een nieuwe gevangenis geopend worden, de Justitiële Inrichting (J.I.) Zaanstad. Deze nieuwe gevangenis, die zo'n 1.000 gedetineerden ruimte zal bieden, komt in de plaats van de bestaande gevangnissen in Haarlem en Amsterdam. Er is dus straks geen gevangenis meer in deze steden. De populatie van de nieuwe gevangenis zal dan ook voor een groot deel bestaan uit Amsterdammers. Met de bouw van de J.I. Zaanstad is de wens ontstaan om een nieuwe diaconale stichting voor gevangenzorg in het leven te roepen.

De gevangenis is een plek waar mensen stil worden gezet. Tijdens hun detentie hebben zij veel tijd om na te denken over het leven, en met name hoe dat eruit moet zien wanneer ze weer vrij komen. Het lukt lang niet altijd om tot concrete plannen te komen die na detentie zorgen voor een verbeterde levensstijl. Om dit te realiseren hebben gedetineerden de juiste begeleiding nodig, waarin de kerk een rol kan spelen. Hier is al goede ervaring mee opgedaan door de inzet van kerkelijke vrijwilligers in o.a. de Koepelgevangenis in Haarlem en de P.I. Over-Amstel (Bijlmerbajes) in Amsterdam. In Haarlem werd via het Diaconale Centrum voor Gevangenispastoraat (DCG) ook na detentie hulp geboden vanuit het netwerk van de Haarlemse kerken. Deze goede ervaringen vormen de basis voor de wens om een nieuwe stichting op te bouwen rondom de J.I. Zaanstad.

Visie

De nieuwe stichting zal gedreven worden door het geloof dat elk mens waardevol is en dat God geen mens afwijst of loslaat – wat de omstandigheden ook zijn. Die overtuiging wordt onderstreept door de woorden van Jezus in Mattheus 25:36: “Ik zat gevangen en jullie kwamen naar mij toe”. Geïnspireerd door dit geloof willen we een stichting opzetten die kerken in Amsterdam, Haarlem en Zaanstad helpt om in verbinding te staan met (ex-)gedetineerden en hun families.

Kerken kunnen (ex-)gedetineerden en hun families op diverse wijze hulp bieden. Zo kan er onderscheid gemaakt worden tussen:

- Pastorale hulp ('zorg voor de ziel'): veel mensen, en zo ook gedetineerden, grijpen in moeilijke tijden terug op het geloof uit hun jeugd. Door pastorale begeleiding kunnen zij uit de rijke traditie van teksten en getuigenissen van het christelijke geloof nieuwe kracht putten, inspiratie opdoen en visie vormen voor de toekomst.
- Diaconale zorg ('barmhartige nabijheid bij mensen'), waarbij aandacht is voor de mens in zijn heilheid en zijn kleinheid. Diaconale zorg kan immaterieel zijn (ontmoeting, dagbesteding), maar kan ook praktische hulp betekenen (kleding, huisvesting).

Door - via vrijwilligers en een diaconaal pastor - een brug te bouwen tussen de kerk buiten en binnen zal de nieuwe stichting het mogelijk maken voor de kerken om:

- gedetineerden te bevestigen in hun identiteit door mens-tot-mens contact tussen gedetineerden en vrijwilligers vanuit de kerken. Door dit contact komen gedetineerden tevens in aanraking met voorbeelden van hoe het leven anders kan zijn dan wat zij gewend zijn;
- gedetineerden te begeleiden in hun geloofs- en identiteitsvragen door diverse vormen van pastorale zorg in individuele gesprekken, gespreksgroepen en cursussen. Deze activiteiten zorgen tevens voor een zinvolle dagbesteding tijdens detentie;
- gedetineerden een hoopvol toekomstperspectief te bieden en samen te werken aan herstel van hun relaties tot zichzelf, anderen en God;
- partners en kinderen van gedetineerden diaconale ondersteuning te bieden;
- gedetineerden na hun detentie de nazorg te bieden die zij nodig hebben om weer een menswaardige plek in te nemen in de samenleving;
- ex-gedetineerden te begeleiden in het vinden van dagbesteding en/of werkgelegenheid;
- ex-gedetineerden op te nemen in de christelijke gemeenschappen ter bevordering van hun herstel en ter preventie van recidive.

Doelen

In de projectperiode 2016-2018 beogen we een nieuwe stichting op te bouwen, die:

- vanuit de christelijke levensovertuiging en geïnspireerd door het evangelie van Jezus Christus pastorale en diaconale zorg biedt aan alle (ex-)gedetineerden van de J.I. Zaanstad en hun families;
- het netwerk van kerken en diaconieën in Amsterdam, Haarlem en Zaanstad inzet, aanspoort en ondersteunt in het realiseren van deze zorg door:
 - de inzet van (kerkelijke) vrijwilligers in de J.I. Zaanstad;
 - het leveren van nazorg vanuit (bestaande) projecten en personen;
 - het bieden van financiële ondersteuning aan de nieuwe stichting.
- inzet op een goede samenwerkingsrelatie met en tussen relevante organisaties zoals Stichting Exodus, Kerken met Stip en de veiligheidshuizen in Haarlem, Amsterdam en Zaanstad met het oog op het gezamenlijk aanbod van de juiste (na)zorg.

Geschiedenis: inzet van vrijwilligers in Amsterdam en Haarlem

Zowel in Amsterdam als in Haarlem is er al goede ervaring met de inzet van vrijwilligers in de gevangnissen, bij bijvoorbeeld gespreksgroepen, vieringen en individuele bezoeken. In de Bijlmerbajes wordt de inzet van vrijwilligers - in afstemming met de geestelijke verzorgers - gecoördineerd door één van de vrijwilligers.

In Haarlem werden (tot de sluiting van de Koepelgevangenis in juni 2015) de vrijwilligers breder ingezet dankzij de diaconaal pastor, in dienst van het DCG. Deze diaconaal pastor coördineerde de inzet van vrijwilligers in de gevangenis en organiseerde bijvoorbeeld daarbij ouder-kind dagen en praktische hulp voor gedetineerden. De diaconaal pastor werkte ook buiten de gevangenis om de inzet van vrijwilligers in de gevangenis te faciliteren en een nazorg netwerk op te bouwen. De diaconaal pastor kon hierdoor in de gevangenis contact opbouwen met gedetineerden en hen koppelen aan kerken (met stip) en vrijwilligers buiten. De diaconaal pastor vormde een brug tussen de kerk binnen en buiten de gevangenis – een unieke werkwijze.

De directie van de Koepelgevangenis is zo positief over het werk van het DCG dat zij hebben aangegeven dat het wenselijk is dat er in de nieuw te openen J.I. Zaanstad ruimte beschikbaar wordt gemaakt voor een soortgelijke organisatie.

DCG resultaten

Door de inzet van vrijwilligers kon het DCG met zeer beperkte middelen veel zorg bieden aan gedetineerden. Zo werd in 2014 via de diaconaal pastor en vrijwilligers:

- 106 kerkdiensten ondersteund door vrijwilligers en muzikanten;
- 45 gespreksgroepen georganiseerd;
- 1 alpha cursus georganiseerd;
- 8 vader-kind middagen georganiseerd, met gemiddeld 15 gezinnen per middag;
- 150 maal tweedehands kleding verstrekt;
- 4 ex-gedetineerden geholpen bij terugkeer naar hun eigen land;
- 10 ex-gedetineerden warm overgedragen naar kerken;
- 6 ex-gedetineerden begeleid in een nazorgtraject (zie ook de bijlage);
- 3 koppelingen gemaakt tussen vrijwilligers en partners van gedetineerden;
- 1 symposium georganiseerd voor kerken, vrijwilligers en andere betrokkenen.

Deze goede ervaringen zullen ten grondslag liggen aan de nieuwe op te zetten stichting. Het organiseren van bovengenoemde activiteiten zal dan ook het startpunt zijn van de nieuwe stichting. Daarbij zal steeds geprobeerd worden om het aanbod aan te vullen op basis van de behoeften van de (ex-)gedetineerden en hun families.

“Jullie geven mij de hoop dat ik weer iets van mijn leven kan maken.” – gedetineerde

“Ik vond het gister een goede vader-kind dag. Wat een ellende kan er toch schuil gaan achter het in detentie nemen van een gedetineerde. Ben blij dat wij een uitlaatklep konden zijn en dat jij en de vrijwilligers het verder gaan oppakken. Bedankt daarvoor.” – medewerker Koepelgevangenis

“Jullie hebben mij echt door mijn detentie heen gesleept. Zonder de hulp van jou en de vrijwilligers had ik het nooit gered.” - gedetineerde

“Zonder de hulp van het DCG had ik nooit thuis kunnen komen en ik had op straat moeten gaan zwerven.” – gedetineerde uit Roemenie

“Als diaken werd ik een schakel tussen het werk in de kerk en de Koepel.” - vrijwilliger

“Ik kan makkelijker iets tegen jou zeggen dan tegen iemand die hier in de gevangenis werkt. Dat krijg ik namelijk geheid op mijn brood.” – gedetineerde

Leerpunten en valkuilen

In de periode 2011-2014 is in opdracht van stichting Exodus een praktijkgericht onderzoek (“Verbinden en Versterken”) uitgevoerd in Lelystad naar de samenhang tussen pastoraat tijdens detentie en nazorg voor ex-gedetineerden. In Lelystad bleek er namelijk niet altijd een goede aansluiting te zijn tussen het pastoraat van de geestelijke verzorging in de gevangenis, en de nazorg die na detentie door het nazorgnetwerk kon worden geleverd. Hierin vormt Lelystad helaas geen uitzondering.

In het onderzoeksproject “Verbinden & Versterken” worden drie knelpunten gevonden in de verbinding tussen pastoraat en nazorg:

- Nazorg is nauwelijks in beeld bij de geestelijke verzorging in de gevangenis, zij weten vaak niet goed wat voor nazorg netwerk er beschikbaar is;
- Het nazorg netwerk is kwetsbaar doordat het een vrijwilligersnetwerk is: vrijwilligers zijn niet altijd beschikbaar, haken soms af of zijn niet goed bereikbaar;
- De werkdruk van geestelijk verzorgers maakt dat nazorg niet hun prioriteit heeft – aan de vieringen, gespreksgroepen en individuele gesprekken hebben zij hun handen al vol.

Deze knelpunten zijn terug te herkennen in de Haarlemse en Amsterdamse gevangenissen. Het is moeilijk voor geestelijk verzorgers om veel tijd te investeren in het opbouwen van een nazorg netwerk. De ervaring van de DCG en van het project Verbinden en Versterken leert dat een diaconaal pastor hierin uitkomst kan bieden, door bruggen te leggen tussen binnen en buiten.

Een valkuil in deze context is het idee dat de diaconaal pastor de oplossing is. “Één persoon heft de kwetsbaarheid niet op”, schrijft onderzoekster Veerle Rooze. Één persoon kan niet de brug zijn tussen binnen en buiten, tussen pastoraat en nazorg. Het is in het kader van de duurzaamheid dan ook belangrijk om goede structuren en verbindingen op te bouwen tussen diverse kerken en organisaties die nazorg kunnen bieden. Over het project Verbinden en Versterken schreef onderzoekster Veerle Rooze¹:

“In plaats van nieuwe initiatieven te ontwikkelen werd de nadruk in het project gelegd op de samenwerking en intensivering van de relaties en activiteiten van bestaande diaconale structuren, maatschappelijke organisaties en gemeentelijke overheid. Krachten bundelen lijkt een voor de hand liggend antwoord in crisistijd.”

De nieuwe stichting die wij rondom de J.I. Zaanstad beogen op te zetten zal dus ook niet de brug moeten zijn tussen “binnen” en “buiten”, maar veeleer de brug moeten *bouwen* – van binnenuit en van buitenaf, door verbindingen te leggen tussen de geestelijke verzorgers en andere afdelingen binnen de J.I. Zaanstad, tussen kerken, diaconale projecten, maatschappelijke instellingen en ondernemers.

Zeker in Amsterdam is er al een rijke hoeveelheid aan kerken en projecten waar ex-gedetineerden na detentie terecht zouden kunnen. Door het opbouwen van een goed netwerk worden deze plekken beter bereikbaar voor (ex-) gedetineerden. Daarnaast kunnen vrijwilligers hen helpen deze plekken te vinden door bijvoorbeeld al tijdens detentie kennis te maken met gedetineerden en na hen na detentie te begeleiden.

¹ “Herstelgericht werken in pastoraat en nazorg vanuit praktijktheoretisch perspectief” – Veerle Rooze & Trudy Vester, 2014.

Draagvlak vanuit Haarlem, Amsterdam en Zaanstad

Om de nieuwe stichting vorm te geven heeft het bestuur van het DCG kwartiermakers aangesteld uit Haarlem, Amsterdam en Zaanstad. Deze kwartiermakers zijn onder andere vertegenwoordigers van de kerken in Haarlem, het Interkerkelijk Diaconaal Beraad Zaanstad, de Protestantse Diaconie Amsterdam, Stichting Exodus en de geestelijke verzorging van de Dienst Justitiële Inrichtingen. Twee kwartiermakers zijn via een kleine betaalde aanstelling in het bijzonder belast met de vorming van de nieuwe stichting, te weten Helmine Pronk – diaconaal pastor in de Koepelgevangenis - en Elianne Schultz - vrijwilligerscoördinator in de P.I. Over-Amstel (Bijlmerbajes). Daarnaast heeft de DCG een financiële bijdrage beschikbaar gesteld voor de beginperiode van de nieuwe stichting, waarin de financiële ondersteuning vanuit het kerkelijk netwerk opgebouwd wordt.

Uit de Amsterdamse en Zaanse context is er al door diverse partijen de wens uitgesproken om mee te werken aan de nieuwe stichting. Vanuit de Zaanse context zijn dit het Interkerkelijk Diaconaal Beraad Zaanstreek, de PKN Zaandam Noorderkerk, PKN Koog aan de Zaan, PKN Westzaan, GKV/CGK Westzaan, Ruach Wormerveer, Kerk van de Nazarener Zaanstad en Ichtusgemeente Zaanstad.

Vanuit de Amsterdamse context gaat het om de Protestantse Diaconie Amsterdam, het Bisdom Haarlem-Amsterdam, Maranatha Amsterdam, PKN Amstelkerk Oudekerk, de Anglicaanse kerk Amsterdam, de Christengemeente en Crossroads. Zowel de Maranatha kerk als de Crossroads gemeente hebben ervaringen met nazorg voor ex-gedetineerden en willen vanuit die ervaring bijdragen op dit vlak. Beide kerken kunnen tientallen vrijwilligers activeren om bij te dragen aan activiteiten in de J.I. Zaanstad, zorg voor de families van gedetineerden en nazorg voor ex-gedetineerden.

De vrijwilligers die momenteel actief zijn in de Bijlmerbajes in Amsterdam zullen door de projectcoördinator worden uitgenodigd zich te blijven inzetten op de nieuwe locatie. Ook de kerken en vrijwilligers die zich in de Haarlemse context in de afgelopen jaren actief hebben ingezet via de DCG zijn uitgenodigd om dit te blijven doen voor dezelfde doelgroep in de J.I. Zaanstad. De verwachting is dat een aantal dat niet zal doen in verband met hun specifieke binding met Haarlem, maar een ander deel zal zich zeker willen blijven inzetten via de nieuwe stichting.

Positionering in het netwerk

Over visie, inhoud en werkzaamheden van de nieuwe stichting is al meegedacht door diverse samenwerkingspartners, zoals stichting Exodus, geestelijke verzorgers van de P.I. Over-Amstel, medewerkers van justitie en (ex-)gedetineerden zelf.

Hoewel de J.I. Zaanstad momenteel nog in aanbouw is, zijn we al in gesprek met directieleden en geestelijke verzorgers die op deze locatie zullen gaan werken. Zo wordt al van begin af aan met hen afgestemd hoe de verantwoordelijkheden en activiteiten van de nieuwe stichting zich verhouden tot het overige werk in de J.I. Zaanstad. Door de lijntjes kort te houden beogen we een optimale samenwerking.

Met andere organisaties die zich richten op nazorg voor ex-gedetineerden, zoals stichting Exodus, SurAnt, Humanitas, Bonjo, Kerken met Stip, To Reach It en de Regenbooggroep Amoc, bouwen we een samenwerkingsrelatie op. De nieuwe stichting zal erop inzetten om de samenwerking tussen deze organisaties en de werkers in de J.I. Zaanstad te verbeteren, zodat er een betere aansluiting is tussen pastoraat en nazorg. Met stichting Exodus zal de nieuwe stichting een samenwerkingsconventant opstellen in verband met de werving, training en toerusting van vrijwilligers.

Beoogde resultaten

De beoogde resultaten schetsen een beeld van hoe de nieuwe stichting zal functioneren. De beoogde resultaten zijn deels afgeleid van de resultaten van de DCG in de afgelopen jaren. Daarnaast zijn nieuwe ideeën ontstaan uit de gesprekken met ex-gedetineerden, geestelijk verzorgers en kerken.

Voor aanvang van de projectperiode 2016-2018 werkt de kwartiermakersgroep aan het voorbereiden van het Project Diaconale Steun bij Detentie 2016-2018, bijvoorbeeld door het werven van leden voor de Raad van Toezicht van de nieuwe stichting, het opbouwen en informeren van het netwerk en het verkennen van mogelijkheden voor financiële ondersteuning van de nieuwe stichting.

De beoogde resultaten voor het project Diaconale Steun bij Detentie zijn voor 2016:

- Een nieuwe stichting opzetten die is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, een goed functionerend bestuur en statuten heeft, en die financieel draagkrachtig is;
- De aanstelling van een diaconaal pastor en een projectcoördinator realiseren, beide in dienst van de nieuwe stichting voor totaal 1.2fte;
- Protocollen ontwikkelen voor de werving, screening, intake en training van vrijwilligers;
- Een meertalig boekje ontwikkelen waardoor vanaf de opening van de J.I. Zaanstad iedere gedetineerde bij binnenkomst kennis kan maken met de nieuwe stichting;
- In samenwerking met de geestelijke verzorging zorgdragen voor de organisatie van de wekelijkse kerkdiensten in de J.I. Zaanstad, waarbij de diaconaal pastor regelmatig in diensten kan voorgaan;
- Voldoende vrijwilligers werven en inzetten voor de wekelijkse vieringen in de J.I. Zaanstad, te weten minimaal 8 vrijwilligers per week bij een volle J.I. Zaanstad;
- Een werkplek en concrete werkafspraken maken met de directie, case managers en geestelijke verzorgers binnen de J.I. Zaanstad;
- Vanaf de opening van de J.I. Zaanstad is de diaconaal pastor tenminste twee dagen aanwezig in de J.I. Zaanstad om contact op te bouwen met personeel en gedetineerden en om vrijwilligers te koppelen aan gedetineerden die hulp nodig hebben;
- Bijeenkomsten voor ten minste 30 kerken in Amsterdam, Haarlem en Zaanstad met het oog op bewustwording, de werving van nieuwe vrijwilligers, het opbouwen van een nazorg netwerk en verwerven van financiële ondersteuning;
- Tweedehands kleding inzamelen en beschikbaar stellen aan gedetineerden;
- Contacten leggen met ondernemers die werkgelegenheid, werkervaringsplaatsen of stageplaatsen zouden kunnen bieden aan ex-gedetineerden;
- Contact opbouwen met personen en organisaties die tijdelijke huisvesting kunnen bieden aan ex-gedetineerden;
- Door de nieuwe stichting wordt – in samenwerking met ketenpartners - ten minste één ouder & kind activiteit in de J.I. Zaanstad georganiseerd;
- Door de nieuwe stichting wordt ten minste één ontmoetingsmoment georganiseerd voor de partners van gedetineerden;
- Vanuit de kerken wordt o.a. via crowdfund acties ca. 14% van de projectbegroting gedragen.

De beoogde resultaten zijn voor 2017:

- In overleg met geestelijke verzorging in de J.I. Zaanstad wordt de inzet van vrijwilligers uitgebouwd voor bijvoorbeeld gespreksgroepen;
- In samenwerking met de geestelijke verzorging wordt zorg gedragen voor de organisatie van de wekelijkse kerkdiensten in de J.I. Zaanstad, waarbij de diaconaal pastor regelmatig in diensten kan voorgaan;
- Samen met vrijwilligers wordt er tenminste 1 alpha cursus gegeven in de J.I. Zaanstad;
- Door de stichting wordt – in samenwerking met ketenpartners – ten minste vier ouder & kind activiteiten in de J.I. Zaanstad georganiseerd;

- Door de stichting wordt zo mogelijk ten minste 1 activiteit voor de kinderen van gedetineerden georganiseerd buiten de J.I. Zaanstad;
- In zowel Amsterdam, Haarlem als Zaanstad zijn tenminste vijf kerken actief betrokken bij het opbouwen van een nazorg netwerk voor gedetineerden;
- De nieuwe stichting heeft door samenwerking met ondernemers werkgelegenheid, werkervaringsplaatsen en stageplaatsen gevonden voor tenminste tien ex-gedetineerden;
- In samenwerking met o.a. justitie, maatschappelijke en vrijwilligersorganisaties wordt diaconale zorg verleend aan ex-gedetineerden van de J.I. Zaanstad en hun families;
- Vanuit de kerken wordt ca. 30% van de projectbegroting gedragen.

De beoogde resultaten zijn voor 2018:

- In samenwerking met de geestelijke verzorging wordt zorg gedragen voor de organisatie van de wekelijkse kerkdiensten in de J.I. Zaanstad, waarbij de diaconaal pastor regelmatig in diensten kan voorgaan;
- Dankzij de inzet van vrijwilligers uit kerken wordt het aanbod aan pastorale en diaconale activiteiten in de J.I. Zaanstad verder uitgebreid, hierbij kan gedacht worden aan trainingen waarin relevante vaardigheden worden aangeleerd met het oog op beschikbare stages/werkgelegenheid na detentie;
- Door de stichting wordt – in samenwerking met ketenpartners – ten minste zes ouder & kind activiteit in de J.I. Zaanstad georganiseerd en zo mogelijk ten minste één activiteit voor de kinderen buiten de J.I. Zaanstad;
- In zowel Amsterdam, Haarlem als Zaanstad zijn tenminste tien kerken actief betrokken bij het opbouwen van een nazorg netwerk voor gedetineerden. Hierbij mag ook expliciet gedacht worden aan de begeleiding (als maatje of mentor) van ex-gedetineerden in werkervarings-/stageplaatsen;
- Tenminste één bijeenkomst of symposium voor gezamenlijke kerken en andere geïnteresseerden in het kader van de bewustwording;
- In zowel Amsterdam, Haarlem als Zaanstad zijn tenminste drie kerken actief in verlenen van diaconale ondersteuning, zoals praktische hulp aan (ex-)gedetineerden en hun families, zoals het inzamelen van kleding of het bezoeken van partners van gedetineerden;
- Vanuit de kerken wordt 50% van de projectbegroting gedragen.

Doelgroep

Uit de genoemde doelen kan worden afgeleid dat het project Diaconale Steun bij Detentie 2016-2018 de volgende doelgroepen hulp wil bieden:

- Gedetineerden in de J.I. Zaanstad;
- Kinderen van gedetineerden;
- Partners van gedetineerden;
- Ex-gedetineerden.

Focus

Bij het bieden van hulp ligt de focus op:

- Ontmoeting (bijv. tussen gedetineerden en vrijwilligers, tussen gedetineerden en hun kinderen, tussen partners van gedetineerden onderling, etc);
- Pastorale begeleiding (geestelijke vorming, identiteitsopbouw);
- Praktische ondersteuning (kleding, vervoersbewijzen, etc);
- Toegang tot tijdelijke huisvesting, werkgelegenheid/dagbesteding en een positief sociaal netwerk direct na detentie.

Uitvoering

De uitvoering van het project zal door het grootste deel gedaan worden door vrijwilligers uit de kerken van Amsterdam, Haarlem en Zaanstad. Om dit te realiseren worden twee medewerkers aangesteld voor een totaal van 1.2fte.

Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn de motor van het werk dat gedaan moet worden om bovengenoemde doelen te behalen. Hun betrokkenheid bij gedetineerden heeft grote impact. Gedetineerden ervaren hoop doordat ze van vreemden bezoek en aandacht krijgen. Ze komen via vrijwilligers in aanraking met een manier van leven die anders is dan dat zij gewend zijn. In vrijwilligers herkennen zij belangrijke normen en waarden terug, zoals respect, geduld en aanpassingsvermogen. Vrijwilligers laten zien dat God zich het lot van mensen aantrekt. Dit positieve beeld zorgt ervoor dat gedetineerden het vaak belangrijk vinden om contact te maken met een kerk wanneer ze weer vrijkomen. Veel gedetineerden zien kerken als een bakken van hoop en bemoediging in hun wens om een beter leven te leiden en hierin gestimuleerd te worden.

“We spreken vaak over het hoge aantal mensen die opnieuw de fout in gaan als ze uit de gevangenis worden ontslagen. Dat kan deels voorkomen worden. Dat is ook wat we vertellen: het is mogelijk om opnieuw te beginnen. God geeft mensen altijd een nieuwe kans.”
- Connie, vrijwilliger in de Koepel-gevangenis Haarlem

Medewerkers

Om de inzet van vrijwilligers in de J.I. Zaanstad te organiseren zullen in de projectperiode 2016-2018 twee betaalde medewerkers actief aan de slag gaan voor de nieuwe stichting, te weten de:

- diaconaal pastor (24 uur per week), en de
- projectcoördinator (20 uur per week).

De focus van het werk van de diaconaal pastor ligt binnen de J.I. Zaanstad. De diaconaal pastor draagt, ter ondersteuning van de geestelijk verzorgers en in afstemming met case managers, zorg voor pastorale begeleiding van gedetineerden in de J.I. Zaanstad. De diaconaal pastor is het directe aanspreekpunt voor alle kerkelijke vrijwilligers die actief zijn in de J.I. Zaanstad. De diaconaal pastor is verantwoordelijk voor de organisatie van pastorale/diaconale activiteiten waarbij ‘binnen’ en ‘buiten’ elkaar kunnen ontmoeten, zoals een ouder-kind dag of alpha cursus. In verband met de regels van Justitie is het de bedoeling dat de diaconaal pastor contacten met gedetineerden overdraagt nadat zij de J.I. Zaanstad verlaten hebben.

De projectcoördinator heeft regie over de inzet van vrijwilligers binnen en buiten de J.I. Zaanstad. De focus van het werk van de projectcoördinator ligt vooral buiten de J.I. Zaanstad, waar de projectcoördinator actief de diverse kerken in Amsterdam, Haarlem en Zaanstad benadert om hen te motiveren voor en betrekken bij de doelen van de nieuwe stichting. De projectcoördinator ondersteunt de kerken in het werven van vrijwilligers, het organiseren van nazorg en het werven van geld voor de nieuwe stichting. Kerken en diaconieën hebben vaak al veel te bieden via diverse projecten, hier is het de taak van de projectcoördinator om de brug te slaan tussen deze projecten en de (ex-)gedetineerden. Ook legt de projectcoördinator de verbinding tussen de nieuwe stichting en andere relevante organisaties zoals Kerken met Stip, Exodus, Leger des Heils, de Veiligheidshuizen en ondernemers die werkgelegenheid of stageplaatsen kunnen bieden aan ex-gedetineerden.

Door goede afstemming tussen de diaconaal pastor, die vooral binnen actief is, en de projectcoördinator, die midden in het netwerk buiten staat, kan de nieuwe stichting op optimale wijze de brugfunctie vervullen voor kerken en gedetineerden. Ook wordt door de twee medewerkers de overgang versoepeld van de begeleiding tijdens en de zorg na detentie.

Projectbegroting

Uitgaven	2016	2017	2018	2016-2018
Pastorale/diaconale zorg gedetineerden*	€ 20.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 80.000
Toerusting/bewustwording kerken*	€ 19.000	€ 9.000	€ 9.000	€ 37.000
Coördinatie vrijwilligers/nazorg netwerk*	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 45.000
Werving/coaching vrijwilligers*	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 24.000
Huisvesting projectmedewerkers	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 15.000
Huis van bewaring (vieringen, bloemen, bijbels)	€ 2.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 12.000
Voorlichting en publiciteit	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 6.000
Vrijwilligers (onkosten, uitje, etc)	€ 2.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 8.000
Studie en onderzoek	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 3.000
Algemene kosten (telefoon, kantoor, admin, etc)	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 12.000
Totaal:	€ 78.000	€ 82.000	€ 82.000	€ 242.000

*salariscomponenten

Inkomsten	2016	2017	2018	2016-2018
DCG	€ 15.000			€ 15.000
Kerken/diaconie Haarlem	€ 2.000	€ 6.000	€ 11.000	€ 19.000
Kerken/diaconie Amsterdam	€ 2.000	€ 6.000	€ 12.000	€ 20.000
Kerken/diaconie Zaanstreek	€ 2.000	€ 6.000	€ 11.000	€ 19.000
Overige kerken/diaconieën	€ 5.000	€ 6.500	€ 7.000	€ 18.500
Fondsen	€ 38.500	€ 33.500	€ 16.500	€ 88.500
Particuliere giften & collecte	€ 3.500	€ 4.000	€ 4.500	€ 12.000
Subsidie vanuit Justitie	€ 10.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 50.000
Totaal:	€ 78.000	€ 82.000	€ 82.000	€ 242.000

Toelichting op de begrote uitgavenposten:

- De posten “pastorale/diaconale zorg gedetineerden” en “toerusting/bewustwording kerken” betreffen de taken van de diaconale pastor – hier zijn dus de personeelskosten voor de diaconaal pastor begroot. De posten “coördinatie vrijwilligers/nazorg netwerk” en “werving/coaching vrijwilligers” betreffen de taken van de projectcoördinator – hier zijn dus de personeelskosten voor de projectcoördinator begroot. Onder personeelskosten verstaan wij salaris, pensioenpremie, sociale lasten, reiskosten, etc.
- De post “huisvesting projectmedewerkers” betreft de huur voor een kantoorruimte voor de nieuwe stichting.
- De post “huis van bewaring” betreft uitgaven voor activiteiten in de J.I. Zaanstad, zoals materialen voor kerkdiensten (kleden, kaarsen, bloemen), materialen voor gespreksgroepen (bijbels, cursusmaterialen) en een budget voor het diaconaal noodfonds.
- De post “voorlichting en publiciteit” betreft de productie en verspreiding van de nieuwsbrief, flyers en uitnodigingen voor bijeenkomsten.
- De post “vrijwilligers” betreft onkostenvergoedingen en een budget voor een jaarlijks vrijwilligersuitje.
- De post “studie en onderzoek” betreft literatuur, contributies, abonnementen en studiekosten.
- De post “algemene kosten” betreft zaken zoals telefoon, internet, kantoorbenodigdheden, kopieerkosten, bestuurskosten, onderhoud inventaris, bankkosten, huishoudelijke artikelen en administratiekosten.

**Diaconaal
Centrum voor het
Gevangenispastoraat
Haarlem**

Nieuwsbrief DCG

Het hemd van het lijf

Vragen aan ex-gedetineerde Jeroen

Wat wil je over jezelf vertellen?
Ik ben Jeroen en kom uit Haarlem. De afgelopen jaren ben ik aanraking gekomen met justitie. De eerste keer was in 2009. Toen ik uit het Huis van Bewaring was gekomen ben ik naar de gemeente gegaan om mijn leven weer een beetje op de rit te krijgen. Ik vroeg een bijstandsuitkering aan. Op dat moment had ik geen vast adres, dus ben ik eerst bij mijn ouders geweest om daar te overnachten tot ik een ander onderkomen had. Op het adres van mijn ouders mocht ik me niet vast inschrijven. Ik kreeg voor de aanvraag een postadres bij de gemeente, maar omdat ik bij mijn ouders verbleef mocht ik geen postadres hebben bij de gemeente. Het gevolg was dat ik verder geen uitkering kon krijgen bij de gemeente omdat ik nergens ingeschreven stond.

Ik ben toen in de verleiding gekomen om het makkelijke geld weer te gaan verdienen. Ik heb nog geprobeerd om de reclassering om hulp te vragen, maar die zeiden: "U bent hier bekend, maar we hebben een wachtlijst van twee maanden". Het was geen goed bestaan en ik wist dat het ooit allemaal zou gaan klappen. In 2011 is dat dus ook gebeurd en kwam ik terecht in de gevangenis.

Hoe ging je om met je detentie?
Het klinkt raar, maar in de gevangenis had ik een zekere rust. Ik wist dat mijn 18 maanden daar zwaar zouden worden, maar ik wist vanaf de eerste dag wat ik wilde: veranderen!! Vanaf het begin heb ik hulp gevraagd van GGZ-instelling De Waag en van de psycholoog om uit te zoeken waarom mijn leven deze wending heeft genomen.

Na twaalf maanden en meerdere gesprekken ben ik cursussen gaan volgen over hoe je een huis kunt vinden. Helaas verliep niet alles vlekkeloos, maar veranderen moet je zelf doen.

Toen kwam ik in contact met Helmine van het DCG en die heeft me gezegd dat ze me wil helpen om de verandering door te zetten.

Hoe ging het verder nadat je vrij kwam?
Op 11 april kwam ik vrij en ik had ik die ochtend gelijk een afspraak met Helmine om naar de gemeente te gaan. Eerlijk gezegd was ik erg nerveus door de eerdere ervaringen. Het ging allemaal anders, want we hadden de juiste personen gevonden bij de gemeente. De hulp was er en de gemeente gaf me een kans om alles op te bouwen. Er werd gelijk gebeld voor werk en een eventuele woning. Ik was licht ontroerd dat ik met mijn verleden deze kans kreeg.

Met Helmine had ik meerdere gesprekken over hoe nu verder en welke route ik het beste kan nemen. Weer belde ik de reclassering om te zeggen dat ik vrij was en kreeg ik precies hetzelfde te horen. „Je bent aangemeld en je krijgt een brief als je aan de beurt bent“. Terwijl de rechter heel duidelijk had gezegd: "Jeroen jij hebt hulp nodig en je hebt ambulante zorg nodig". Maar dat kon dus pas drie maanden na mijn detentie worden opgestart.

We zijn nu een maand verder en ik voel me heerlijk. Ik praat met de juiste mensen, ik heb een eigen plekje gevonden en ik wil er wat van maken. Maar ik weet niet hoe het was gelopen was als ik Ruud (van de diaconie) en Helmine niet had gehad om mij op verschillende manieren bij te staan.

Ik heb dit stukje niet geschreven omdat ik medelijden of sympathie wil opwekken, maar omdat ik mijn verhaal wil doen. Soms kijk ik voor me uit en dan denk ik: "Ja, het gaat me nu lukken!"

- 3 -